WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 3 stycznia 2018 r.

ZP-KNPS.431.5.6.2017.MWK

Pani
Jolanta Bagińska
Dyrektor
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 718) kontrolerzy Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu: Monika Witkowska – Kubas – przewodnicząca zespołu i Marta Waniszewska – członek zespołu, przeprowadzili w dniu 17 października 2017 r. kontrolę kompleksową w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze przy ul. Podchorążych 15; 58-508 Jelenia Góra. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu w dniu 9 czerwca 2017 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2017 r.

Zakres tematyczny kontroli obejmował realizację zadań zawartych w art. 6 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.

Ustaleń kontroli dokonano na podstawie analizy materiałów merytorycznych, dotyczących realizowanego zadania oraz informacji i wyjaśnień złożonych przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (zwanego dalej PCPR lub Centrum) – Panią Jolantę Bagińską.

W okresie objętym kontrolą funkcję Dyrektora jednostki pełniła Pani Jolanta Bagińska, która jest odpowiedzialna za wykonywanie zadań w zakresie kontrolowanych zagadnień. Doręczony protokół z przedmiotowej kontroli zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz złożone wyjaśnienia. Do protokołu nie wniesiono zastrzeżeń.

Działalność jednostki, w zakresie kontrolowanego zadania, oceniam **negatywnie.**

Na powyższą ocenę wpływ miały następujące ustalenia:

- brak realizacji zadania polegającego na opracowaniu i przyjęciu stosowna uchwałą programu służącego działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- brak realizacji zadania polegającego na zapewnieniu miejsc w ośrodkach wsparcia,
- brak realizacji zadania polegającego na zapewnieniu miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej,

Mając na uwadze fakt, iż przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, na władze publiczne nałożono obowiązek zapewnienia wszystkim obywatelom równego traktowania i poszanowania ich praw, poprzez działania zmierzające do zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej. Zadania powiatu w tym zakresie uregulowane zostały w art. 6 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015, poz. 1390), a uszczegółowione w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który opracowany został w celu tworzenia warunków skutecznego przeciwdziałania przemocy wobec bliskich. Obowiązki nałożone na jednostki samorządu terytorialnego, wskazane w obu dokumentach, winny zostać uwzględnione podczas organizowania powiatowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Stwierdzone podczas kontroli fakty opisane szczegółowo w protokole wskazują, iż w Powiecie Jeleniogórskim w 2016 r. realizowano tylko niektóre i to w niepełnym zakresie zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie określone w art. 6 ust. 3 i 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie tj. realizowano: Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie i działania profilaktyczne mające na celu udzielenie specjalistycznej pomocy.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Powiat Jeleniogórski opracował i przyjął właściwą uchwałą Powiatowy Program Przeciwdziałania

Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020. Dokument ten opracowany został w 2015 r.

W ramach realizacji zadań powyższego programu PCPR dystrybuował ulotki, plakaty i broszury informacyjno-edukacyjne, Centrum udostępniało też informacje na stronie internetowej. Prowadzone były działania w szkołach przez pedagogów, Policję, Poradnię Psychologiczno - Pedagogiczną. Informacje o powyższych działaniach PCPR otrzymywało w formie pisemnej od realizatorów.

W zakresie realizacji zadania *„Pomoc ofiarom przemocy w rodzinie"* poradnictwo specjalistyczne realizowane było przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze na mocy Porozumienia nr 1/2016 z dnia 8 marca 2016 r. pomiędzy Zarządem Powiatu Jeleniogórskiego a Miastem Jelenia Góra *„w sprawie finansowania interwencji kryzysowej na rzecz mieszkańców Powiatu Jeleniogórskiego"*.

Analiza przedłożonych dokumentów wykazała, iż w 2016 r. w ramach zadania *„Poprawa skuteczności działań osób i służb zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie"* Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zorganizowało szkolenia dla rodzin zastępczych pt. „Przemoc i jej rodzaje", „Porozumienie bez przemocy" oraz dwa wewnętrzne szkolenia dla pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze doskonalące wiedzę z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i procedury „Niebieskie Karty".

W zadaniu *„diagnozowanie i monitorowanie rozmiaru przemocy domowej w powiecie oraz analizowanie form i efektów udzielonego wsparcia"* Centrum zbierało pisemnie informacje od Zespołów Interdyscyplinarnych, Policji, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Dane te opracowane i zaprezentowane zostały w sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze za 2016 r.

W okresie objętym kontrolą Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie nie realizowało *„działań terapeutycznych dla osób, które doświadczyły przemocy i cierpią na zaburzenia będące skutkiem doświadczania przemocy"*, nie zapewniano również schronienia ofiarom przemocy w rodzinie ani nie prowadzono *„oddziaływań na sprawców przemocy w rodzinie"*.
Realizacja wszystkich zadań programu zaplanowana jest do 2020 r. Program jest monitorowany w perspektywie rocznej i sprawozdawany Zarządowi Powiatu Jeleniogórskiego.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci

w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie (zwanego dalej Programem Profilaktycznym). Powiat Jeleniogórski w 2016 r. nie posiadał opracowanego w formie dokumentu i przyjętego właściwą uchwałą Programu Profilaktycznego. Jednakże Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, w okresie objętym kontrolą, pomimo braku opracowanego w formie dokumentu ww. Programu, podejmowało działania w tym obszarze: przeprowadziło kampanię ulotkowo -informacyjną, jak również świadczone było poradnictwo specjalistyczne przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w ramach zawartego porozumienia z Gminą Jelenia Góra. Jednostka ta udzielała pomocy i wsparcia osobom potrzebującym za pośrednictwem zatrudnionych specjalistów tj.: psychologów, pedagogów, terapeutów rodzinnych, mediatorów, lekarza psychiatry oraz radcy prawnego. Centrum nie realizowało natomiast treningów kompetencji opiekuńczo - wychowawczych. Podczas kontroli uzyskano informację, iż 26 kwietnia 2017 r. uchwałą nr XXXI/161/2017 Rady Powiatu Jeleniogórskiego przyjęto „Powiatowy program profilaktyczny w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie na lata 2017 – 2020". W związku z tym odstąpiono od wydania zalecenia w powyższym zakresie.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań powiatu należy zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia. W okresie objętym kontrolą powiat jeleniogórski nie prowadził ośrodka wsparcia, nie zlecił realizacji tego zadania organizacjom pozarządowym, jak również nie podpisał umowy z innym powiatem w tym zakresie.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy do zadań powiatu należy zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej (zwanych dalej OIK). Ustalono, iż w okresie poddanym kontroli Powiat Jeleniogórski nie zapewniał schronienia dla osób doświadczających przemocy. Dnia 8 marca 2016 r. zawarte zostało porozumienie nr 1/2016 pomiędzy Zarządem Powiatu Jeleniogórskiego a Miastem Jelenia Góra „*w sprawie finansowania interwencji kryzysowej na rzecz mieszkańców Powiatu Jeleniogórskiego*". Porozumienie obowiązywało w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. i obejmowało: „*współfinansowanie kosztów funkcjonowania Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze (bez usług hostelowych), na realizację zadań określonych w art. 47 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej a w szczególności w każdym nagłym wypadku*". (...) Dotacja przeznaczona była na: „*udzielnie interwencji dla średnio miesięcznie 18 osób na rzecz mieszkańców Powiatu Jeleniogórskiego*" (przyjmując na rok 2016 kalkulacyjną liczbę 214 osób). Ośrodek Interwencji Kryzysowej udzielał jedynie poradnictwa specjalistycznego nie

zabezpieczając schronienia dla osób doznających przemocy domowej. Osoby potrzebujące kierowane były do Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Wobec powyższego nie uznano realizacji zadania w okresie poddanym kontroli. Potrzeba rozszerzenia oferty pomocowej Ośrodka Interwencji Kryzysowej o schronienie wynikała zarówno z konieczności realizacji ustawowego obowiązku, jak również wpływu na skuteczność udzielania pomocy osobom doznającym przemocy. Priorytetem w przeciwdziałaniu przemocy domowej jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa osobom doznającym krzywd. Brak podstawowego bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy spowodowany wspólnym zamieszkiwaniem ze sprawcą przemocy zmniejsza efektywność udzielanego wsparcia specjalistycznego. Organ nadzoru i kontroli uzyskał informację, iż Uchwałą nr. XXXV/176/2017 Rady Powiatu Jeleniogórskiego z dnia 28 września 2017 r. w sprawie utworzenia w ramach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze, Ośrodka Interwencji Kryzysowej Powiat Jeleniogórski uruchomił OIK, jednakże nie zapewnia on schronienia.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy opracowanie i realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Środki na wykonanie powyższego zadania zapewnia budżet państwa. Powiat Jeleniogórski nie posiadał opracowanego w formie dokumentu i przyjętego właściwą uchwałą programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Zadanie to było realizowane przez Jelenia Górę miasto, która otrzymała na ten cel środki z budżetu państwa. W Jeleniej Górze - mieście na prawach powiatu - Powiatowy Program Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie na lata 2016 – 2020 (zwany dalej Programem Korekcyjno – Edukacyjnym) przyjęty został Uchwałą Nr 198.XXIX.2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 21 czerwca 2016 r. Wykonanie Uchwały powierzono Prezydentowi Miasta Jeleniej Góry, zobowiązując do składania Radzie Miejskiej corocznych informacji o realizacji programu. Pogram Korekcyjno Edukacyjny realizowany był przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej i był adresowany do osób stosujących przemoc bez względu na miejsce zamieszkania / zameldowania. W 2016 r. Powiatowe Centrum Pompy Rodzinie w Jeleniej Górze nie współpracowało przy rekrutacji oraz nie zgłaszało uczestników do programu korekcyjno – edukacyjnego prowadzonego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Jeleniej Górze.

W związku z przeprowadzoną kontrolą oraz stwierdzonymi nieprawidłowościami, na podstawie § 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, sformułowano następujące zalecenia:

1. Zapewnić miejsca dla osób doświadczających przemocy w rodzinie w ośrodku wsparcia.
   Podstawa prawna: art. 6 ust 3 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390)
   Termin realizacji: do 30.06.2018 r.

2. Zapewnić miejsca schronienia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.
   Podstawa prawna: art. 6 ust 3 pkt 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390)
   Termin realizacji: do 30.06.2018 r.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 1769) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu.

W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych, uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń, uwag i wniosków lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Dorota Zmuilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Do wiadomości:
Pani Anna Konieczyńska
Starosta Powiatu Jeleniogórskiego
2. a/a